

**BUDDHIST MANUSCRIPTS
EXCAVATED IN CENTRAL ASIA**
[Orta Asya Kazılarında Bulunan Budist Yazmaları]
(10-11 Ekim 2011, Kyoto - JAPONYA)

Prof. Dr. Osman Fikri SERTKAYA

Ryukoku Üniversitesi (Kyoto) tarafından düzenlenen iki günlük sempozyum 10-11 Ekim 2011 tarihleri arasında Japonya'nın eski başkenti Kyoto'da toplandı.

10 Ekim 2011 Pazartesi günü 9.30'da 16 konuşmacı bir araya geldi. Ryukoku Üniversitesi Orta Asya Kültürleri Araştırma Kurumu adına Takashi IRISAWA ile konferansın düzenleyicisi Mazumi MİTANİ konuklara "hoş geldiniz" konuşması yaparak bildiri sahiplerini takdim ettiler. Böylece herkes birbirini tanımış oldu. Daha sonra program hakkında açıklamalarda bulundular ve Konferans Salonu'na geçildi.

Önce üç Açış ve Kutlama Konuşması yapıldı.

Konferans Mazumi MİTANİ'nin açış konuşması ile başlatıldı ve ilk olarak Takashi IRISAWA (10.00-10.05) Asya budizm araştırmalarının kısa bir değerlendirmesini yaptı.

İkinci olarak Ryukoku Üniversitesi Rektörü Tesshin AKAMATSU (10.05-10.10) söz aldı. Katılımcıları ve dinleyicileri selamladıktan sonra Kont Ôtani KOZUİ'nin Budizm ile ilgili malzemesini değerlendirdi. Bu malzemeye dayanılarak yapılan Budizm araştırmalarının Orta Asya kültür tarihi için aydınlatıcı bilgiler verdiğini vurguladı.

Üçüncü olarak (10.10-10.20) Jiashang WANG söz aldı. Yapılan Çince konuşma Japoncaya çevirildi. J. WANG 1917'de kurulan ve Çin'in eski müze-

lerinden birisi olan Lushun Müzesinin 20. yüzyılın son çeyreğinde, 1992’de, Ryukoku Üniversitesi ile yaptığı iş birliği üzerine bilgiler verdi.

Bu ilk oturumda iki Açış Bildirisi sunuldu.

İlk konuşmacı Ryukoku Üniversitesinin bir önceki rektörü Emeritus Profesör Daishun UEYAMA’nın (10.20-11.05) bildiri başlığı “The Significance of the Excavated Materials in the History of Research for Buddhist Culture” [Budist Kültürün Araştırılmasının Tarihinde Kazılarda Bulunan Malzemenin Önemi] idi. Bildiride:

Ryukoku Üniversitesi Orta Asya Kültürünü Araştırma Enstitüsünün çalışmalarına 1953’ten itibaren başladığı, Kont Ôtani KOZUI’nin malzemesinin büyük bir kısmının Çin’deki Lushun Müzesi, Kore-Seul’deki Kore Merkez Müzesi ve Tokyo Müzesinde bulunmasından dolayı Ryukoku Üniversitesi araştırmacılarının dikkatinden kaçtığını vurguladı.

Çin’deki Lushun Müzesini ilk kez 1992 yılında ziyaret ettiklerini ve Ôtani’nin orada muhafaza edilen malzemesini gördüklerini, daha sonra da her yıl Lushun Müzesini ziyaret ettiklerini, 1992’den başlayarak sekiz yıl süren müzekereler sonucunda anlaşma yaptıklarını ve 2000’den itibaren de Ôtani malzemesini değerlendirdiklerini anlatarak 2002 yılından 2006 yılına kadar 4 yıl çalışılıp hazırlanan *Lushun Müzesinde Bulunan Çince Metinlerin Kataloğu*’nu gösterdi.

Yapılan araştırmalar esnasında kazılarda bulunan yazılı belgelerin ve diğer malzemenin Turfan’a gelme yolu üzerinde durulduğunu, el yazmaları parçalarının kimyasal analizlerinin yapıldığını, bambu ve kamış kalem gibi yazı aletlerinin incelendiğini ve böylece de Turfan ve çevresinde kullanılan o zamanın tekniğinin tespit edildiğini anlatan UEMURA hocanın vurguladığı bir husus da yapılan bu araştırmaların sonucunda Tibet Hanlığı’nın Budizmi Turfan’daki Budist ekolden alındığının tespit edilmesi hususu idi. Profesör UEYAMA’nın Açış Bildirisi muhteva bakımından zengin, öğretici ve doyurucu bir bildiri oldu.

Çin’in hemen hemen en doğusunda bulunan Lushun Müzesinin Müdürü Fuchun GUO (11.10-11.50) “The Material Excavated in Central Asia Held in the Lushun Museum” [Lushun Müzesinde Muhafaza Edilen Orta Asya Kazılarında Bulunmuş Malzeme] adlı projeksiyonlu bildirisinde Ôtani’nin malzemesinin Lushun ile Shanghai’daki merkezlere yerleştirildiğini ve oralarda da kaldığını belirtti. Ôtani’nin malzemesini 1929’da Lushun’a resmen gönderdiğini, sonra kendisinin Shanghai’ya gittiğini söyledi.

Ôtani koleksiyonundaki en eski parçaların 3. yüzyıldan kalan Budizme ait Çince metinler olduğunu söyleyen konuşmacı yazma belgeler dışında 1., 2. ve 3. yüzyıllara ait kumaşlar ve kil malzemedden yapılan örnekleri, Hotan ve

Kucha'da bulunan heykel başlarını, Yar-Hoto'da bulunan ipek üzerindeki resimleri gösterdi.

Ôtani koleksiyonu hakkında R. R. Arat şu bilgileri vermişti:

“5. Japonlar: Japon burkancılarından keşiş Kont Ôtani 1902 yılında Kuça civarını araştırmış ve sonraları Şarki Türkistan'ın diğer kısımlarını da gezerek, Tung-Huan'daki kütüphanenin mühim bir kısmını memleketine nakletmiştir. Japonya'daki Türkçe eserlerin mühim bir miktarda olduğu anlaşılmakla beraber, bunların mahiyeti hakkında henüz bir bilgiye sahip bulunmamaktayız.”¹

Okuyucularımıza Ryukoku Üniversitesi arşivinde 8000'i aşkın yazma parçasının bulunduğunu ve 60'lı yıllarda Nobuo YAMADA ile Akira HANEDA'nın tanıtma ve araştırma yazıları yayımladıklarını söyleyelim:

Akira HANEDA - Nobuo YAMADA, “Ôtani tankentai shôrai uiguruji shiryô mokuroku (A Preliminary List of the Manuscript Remains in Uigur Script Brought by Ôtani Expeditions and Preserved in the Ryukoku University Library) [= Ryukoku Üniversitesi Kütüphanesinde korunan ve Ôtani Keşiş Heyeti Tarafından Getirilmiş Uygur Harfli Yazmaların Listesi]”, *Buddhist Manuscripts and Secular Documents of the Ancient Languages in Central Asia, Monumenta Serindica=Seiiki bunka kenkyû*, IV, Tokyo 1961, s. 171-206 (26 levha ile).

Nobuo YAMADA, “Ôtani tankentay shôrai Uigurubun baibai taishaku monjo/bunsho (Uighur Documents on Sales and Loan Contracts Brought by Ôtani Expeditions) [= Uygur Belgeleri Ôtani Seferlerinde Bulunan Kontratlar ve Satış Belgeleri Üzerine]”, *Seiiki Bunka Kenkyû, Monumenta Serindica*, IV, *Chuo Ajia kodaigo bunken (Documents dans les langues anciennes d'Asie Centrale)*, Kyôto 1961, s. 207-220 (34 levha ile).

Nobuo YAMADA, “Uighur Documents of Sales and Loan Contracts Brought by Ôtani Expeditions. Appendix: The Forms of the Uigur Document of Sales Contract [Ôtani seferinden Getirilen Satış ve Borç Kontratlarının Uygurca Belgeleri - EEK: Satış Kontratlarının Uygurca Belgelerinin Şekilleri]”, *Memoirs of the Research Department of the Toyo Bunko (The Oriental Liebrary)*, 23, Tokyo 1964, (Aralık 1967), s. 71-118 (dört levha ile).

Ôtani koleksiyonundaki değerli bir parça da kâğıt üzerine yazılan Göktürk abecesi örneğidir. Osman Fikri SERTKAYA bu abeceyi Berlin-Dahlem'deki Museum für Indische Kunst² (= MIK)'da muhafaza edilen ve ilk olarak A. A.

1 (R. Rahmeti ARAT, “Eski Türk hukuk vesikaları”, *Journal de la Société Finno-Ougrienne*, 65:1 (1964), s. 11-77 (sekiz levha ile). bk. s. 16. Diğer neşri için bk. *Türk Kültürü Araştırmaları*, 1/1 (1964), s. 5-53 (sekiz levha ile). bk. s. 7.)

2 Şimdilerde müzenin adı Asiatische Kunst Museum şeklinde değiştirilmiştir.

von Le COQ tarafından yayımlanan örneklerle karşılaştırmıştı. SERTKAYA'nın makalesi üzerine Takeo MORIYASU, İgor Leonidoviç KIZLASOV ve Takashi OSAVA değerli yorumlarda bulunmuşlardır.

Toplantının ikinci oturumunun ilk bölümü olan “Non-Chinese Character Materials in the Lushun Museum and Ryukoku University” [Ryukoku Üniversitesi ile Lushun Müzesindeki Çin Harfli Olmayan Malzeme Üzerine Araştırmalar] oturumu 13.30'da Hirotoshi OĞIHARA'nın başkanlığında toplandı. Bu oturumda iki bildiri sunuldu.

Lushun Müzesinin Müdür Yardımcısı Zhenfen WANG hanım (13.35-14.00) “Studies of Non-Chinese Character Materials in the Lushun Museum” [Lushun Müzesindeki Çin Harfli Olmayan Malzeme Üzerine Yapılan Çalışmalar] adlı bildirisinde mevcut malzemenin kataloglanması üzerinde durdu ve hazırlanan listeler ile yapılmakta olan katalog çalışmalarını anlatarak incelenen malzeme üzerine yapılan çalışmaları değerlendirdi.

Ryukoku Üniversitesinden Mazumi MİTANİ (14.55-15.30) “Non-Chinese Character Materials in the Lushun Museum and Ryukoku University” [Ryukoku Üniversitesi ile Lushun Müzesinde Bulunan Çin Harfli Olmayan Malzemeler] adlı bildirisinde bazı metinlerin ayrı ülkelerdeki parçalarının, mesela bir metnin Almanya, Rusya ve Japonya'daki parçalarının birleştirilebildiğini ancak bir sahifenin parçalanarak ayrı ülkelere nasıl dağıldığının anlaşılamadığını söyledi. Yine MİTANİ Berlin ile Lushun koleksiyonundaki camlama metodunun aynı olduğu üzerinde durarak bunun sebebinin araştırılması gerektiğini vurguladı.

İkinci oturumun ikinci bölümü olan “Non-Chinese Character Materials in Central Asia” [Orta Asya'nın Çin Harfli Olmayan Malzemeleri] oturumu 15.30'da Mazumi MİTANİ'nin başkanlığında toplandı. Bu oturumda üç bildiri sunuldu.

İlk konuşmacı Kyoto Üniversitesinden Yutaka YOSHIDA (15.30 -16.00) “Sogdian Materials in the Lushun Museum” [Lushun Müzesindeki Sogdca Malzemeler] adlı bildirisinde önce mevcut malzemeyi değerlendirdi, sonra da bazı metinleri başta Berlin olmak üzere başka kütüphanelerdeki varyantları ile karşılaştırdı, böylece bazı metinleri bütünlemiş oldu.

Benim açımdan değerli bir örnek ise Berlin Ch/U. 6536/4. satırında KV'RKS *k(i)verg(i)s* = Ar. *circîs* = Batı: *Georgius* adının bir yeni örneğinin tespiti oldu.

İkinci olarak Hirosaki Üniversitesinden Dai MATSUİ (16.00-16.28) “The Old Uighur Secular Texts Housed in Lushun Museum and Ryukoku University” [Ryukoku Üniversitesi ve Lushun Müzesinde Bulunan Eski Uygurların Ladinî Belgeleri] adlı bildirisinde Lushun Müzesinde mürekkeple-

ri solan 20-30 kadar küçük parçanın, Ryukoku Üniversitesinde ise kontratlar, mektuplar, listeler, ana defterler, makbuzlar olmak üzere 300 kadar belgenin olduğunu belirtti.

MATSUI özellikle küçük belgeler üzerinde durdu. Ryukoku 543'te Arap kökenli *kıyâsu'd-dîn* (belki de *gıyâsu'd-dîn*, çünkü Uygur harfleri ka/ga farkını belirtmiyor) kelimesinin geçmesi metnin Arapça bir ismi ihtiva etmesi açısından ilgi çekici idi. MATSUI metinlerin toplu olarak değerlendirilmesi ile daha açık, daha net sonuçlara varılabileceğini söyleyerek projeksiyonlu konuşmasına son verdi.

Oturumun son bildirisini Ryukoku Üniversitesinden Koichi KİTSİDO (16.40-17.05) sundu. "Uighur Buddhist Manuscripts in the Lushun Museum" [Lushun Müzesindeki Uygur Budist Yazmaları] adlı bildirisinde Brahmi harfleri ile de transkripsiyonlanan Sanskrit + Uygurca *Aparimitâyur Sûtra*'nın Ryukoku ve Berlin yazmalarının tarz ve şekil bakımından örtüşüğünü ortaya koydu. KİTSİDO, Lushun Müzesi 20-1580-54'te kayıtlı Brahmi ve Uygur harfli bir belgenin Uygurca metnin baş kafiyeli mensur bir metin olduğunu, ancak Uygurca metin ile Brahmi harfli metnin birbirlerinin çevirisi olup olmadığını anlamının zor olduğunu söyleyerek bildirisini tamamladı.

Böylece sempozyumun ilk gününde üçü açılış konuşması yedisi de bildiri olmak üzere on konuşma yapılmış oldu.

Sempozyumun ikinci gün/üçüncü oturum çalışmaları 11 Ekim 2011 Salı günü Koichi KİTSİDO'nun başkanlığında başladı. Oturumun konusu "Brahmî Manuscripts in the Lushun Museum" [Lushun Müzesindeki Brahmi Harfli Yazmalar] idi.

İlk olarak Ryukoku Üniversitesi profesörlerinden Yusho WAKAHARA (10.00-10.35) "Introducing the Sanskrit Manuscripts in the Ôtani Collection" [Ôtani Koleksiyonunda Bulunan Sanskrit Yazmaların Takdimi] adlı bildirisini sundu. Bildiride *Astangahrdayasamhita Sûtra*, *Saddharmapundarika Sûtra*, *Suvarnaprabhasottama Sûtra* gibi Uygur Türkçesine çevirileri yapılan 32 Sanskrit metin hakkında bilgi verildi.

İkinci olarak Ryukoku Üniversitesinden Yoshihiko NASU (10.35-11.00) "Sanskrit Buddhist Manuscript in the Lushun Museum" [Lushun Müzesindeki Sanskrit Budist Yazmaları] adlı bildirisini sundu. Bildiride önce camlar arasında korumaya alınan metin parçalarının gelişigüzel bir araya getirildiği ve çoğunun ayrı metinlerin parçaları olduğu üzerinde duruldu. Daha sonra da teşhis edilebilen Sanskrit metinler yazı tiplerinden hareket edilerek yüzyıllarına ve yazıldığı bölgelere göre değerlendirildi.

Üçüncü olarak Çin'deki Renmin Üniversitesi Öğretim Elemanı Horotoshi OGİHARA (11.00-11.40) "Locating Tocharian Tradition in the Buddhism

on the Silk Road - An Overview on the Tocharian Manuscripts Kept in the Lushun Museum” [İpek Yolu Budizmde Tohar Geleneğinin Tespiti - Lushun Müzesinde Muhafaza Edilen Toharca Yazmalar Üzerine Genel Bir Bakış] adlı bildirisinde ilk olarak daha önce N. D. MIRONOV, W. COUVREUR vd. tarafından yapılan çalışmaları değerlendirdi. İncelediği 184 metinden 167’sinin Toharca A (Turfan ve Karşehir’de konuşulan Doğu Toharçası), 1’inin Toharca B (Kuça’da konuşulan Batı Toharçası)’na ait olduğunu, Sanskrit ve Toharca olan iki dilli 16 metinden 14’ünün Toharca A, 2’sinin ise Toharca B ile olduğunu söyleyerek bu metinlerin 5.-6. yüzyıllar arasında yazılanlarına eski (*archaic*) metinler, 6.-8. yüzyıllar arasında yazılanlarına klasik (*classical*) metinler, 9.-11. yüzyıllar arasında yazılanlarına da geç (*late*) metinler denmesinin uygun olduğunu, 184 metnin çoğunluğunun da 6.-8. yüzyıllar arasındaki klasik Toharca metinler olduğunu belirtti.

Saat 13.30’da Dai MATSUI’nin oturum başkanlığında ikinci gün/dördüncü oturum başladı. Oturumun konusu “Materials Collected by the German Expeditions” [Alman Seferleri Tarafından Bir Araya Getirilmiş Malzemeler] idi. Oturumda üç bildiri sunuldu.

İlk olarak Berlin Brandenburg Bilimler Akademisinden Dr. Simone Christiane RASCHMANN (13.30-14.00) “The Union Catalogue of Oriental Manuscripts in German Collections and Cataloguing the Berlin Fragments of the Apocryphal Sûtra Säkiz Yäkmeç Yaruk [Alman Koleksiyonundaki Doğu Yazmalarının Birleşik Kataloğu ve Apokripik Sûtra Sekiz Yükmek Yaruk Parçalarının Kataloklanması] adlı bildirisinde parçalanmış metinlerin birleştirilmesi üzerinde durdu. Berlin’de bulunan Sekiz Yükmek yazmalarının birleştirilmesini yeni metin birleştirmeleri ile gösterdi.

Okuyucular için burada bir açıklama notunu vermeyi faydalı buluyorum. Uzun yıllar eski Uygur Türkçesi dil metni olarak Türkiye üniversitelerinde okutulan *Sekiz Yükmek Yaruk* adlı sûtra metni üzerinde ilk olarak Tôru HANEDA çalışmıştı (1915)³. Daha sonra da metin W. BANG-KAUP, A. Von GABAİN ve G. R. RACHMATI tarafından *Türkische Turfantexte* serisinin altıncı kitabı olarak yayımlanmıştı.⁴

3 Tôru HANEDA, “Kai kotsubun-no tençi haçiyöşin jukyô”, *Tôyô Gakuhô*, 1915, V/1, s. 41-49; V/2, s. 189-229; V/3, s. 394-407 = “Sur le sutra *T’ien-ti-p’a-yang-chen-tchou-king* en langue ouigoure”, *Recueil des Oeuvres Posthumes de Tôru Haneda, II, Etudes Religieuses et Linguistiques*, Kyôto, 1958, s. 64-142 (12 levha ile).

4 *Das buddhistische Sûtra Säkiz Yükmäk*, SPAW, Phil.-hist. Klasse, X, Berlin 1934, 102 s.

Sekiz Yükmek metni üzerinde 50 yılı aşkın bir zamandan beri meslekdaşımız Juten ODA çalışıyordu. Juten Bey eserinin Japonca yayımını geçen yıl 72 yaşında iken yaptı.⁵ Önümüzdeki yıl da eserin İngilizce yayımı yapılacaktır.

İkinci olarak Berlin Brandenburg Bilimler Akademisinden Dr. Yukiyu KASAİ (14.05-14.40) “The Non-Chinense Materials in the Berlin Turfan Collection and Their Edition” [Berlin Turfan Koleksiyonu’ndaki Çin Harfleri ile Yazılmayan Malzemeler ve Onların Yayımı] adlı bildirisini sundu.

Bildiride Berlin koleksiyonunda 40.000 civarında metin bulunduğu, bu metinlerin Sanskritçe, Çince, Eski Türkçe, İnanca (Orta Farsça, Partça, Sogdça, Sakaca, Baktiryaca) ve Moğolca metinler olduğu söylendi. Türkçe metinler 8000’den fazla sayı ile Berlin koleksiyonunun %20’sini geçmektedir. Bu metinlerin Almanya’da önce *Manichaica* (3 cilt), *Uigurica* (4 Cilt), *Türkische Turfantexte* (10 cilt) adları altında yayımlandığını, 1970’ten sonra da *Berliner Turfantexte* başlığı altında (30 cilt) yayımlandığını, *Berliner Turfantexte* ciltlerinin bazılarının yayımlanan metinlerin sözlükleri olduğunu da belirtti.

Son konuşmacı İstanbul Üniversitesi’nden Osman Fikri SERTKAYA (14.50-15.40) idi. SERTKAYA “Materials in the Istanbul University Library and Documentation Center Excavated by the German Expeditions [Alman Seferlerindeki Kazılarda Elde Edilip Hâlen İstanbul Üniversite Kütüphanesinde Bulunan Malzemeler] adlı bildirisini sundu.

SERTKAYA bildirisinde İstanbul’da 35 parça irili-ufaklı metin bulunduğunu, bunların Çin, Hint, Eski ve Çağdaş Uygur Türkçeleri ile ve Çin, Brahmi, Uygur ve Arap harfleri ile yazıldığını söyledi.

Metinlerin II. Turfan seferi dönüşünde Sirkeci tren gümrüğünde örnek olarak bırakıldığını, oradan Yıldız Sarayı Kütüphanesine, oradan da İstanbul Üniversite Kütüphanesine nakledildiğini, bulunma hikâyesi ile nakil belgelerinin Ayşegül SERTKAYA tarafından 25-29 Ağustos 2005 tarihleri arasında Turfan’da toplanan Cultural Diversity and Interaction in Ancient Eastern Central Asia adlı uluslararası toplantıda “How the Texts Found in Turfan were Transferred to the Library of İstanbul University?” [Turfan’da Bulunan

5 *A Study of the Buddhist Sūtra Called Säkiz yükmäk yaruk or Säkiz törlügin yarumış yaltrumış in Old Turkic*, Metin cildi, Kyoto 2010, 399 s.; Transkripsiyon, dizinler ve tıpkıbasım cildi, 187 s. + 220 levha.

Belgeler İstanbul Üniversite Kütüphanesine Nasıl Geldi?]]⁶ başlıklı bildirisinde anlattığını söyledi.

Metinlerin kütüphanede keşfinin 1958 yılında Osman Nedim TUNA tarafından yapıldığını, kuruyarak gevreyen bu metinlerin yumuşatılması için R. R. ARAT'a verildiğini, R. R. ARAT'ın 1964'teki ani ölümü üzerine metinlerin kaybolduğunu, Osman Fikri SERTKAYA'nın bu metinleri 1970'te R. R. ARAT'ın masasında bularak kütüphaneye teslim ettiğini ve yine 1970'te bu metinlerin Şinasi TEKİN, Osman Nedim TUNA ve Osman Fikri SERTKAYA tarafından Berlin usulü cam arasına alındığını, 1987'de Kôgi KUDARA ile birlikte *A Provisional Catalogue of Central Asian Fragments Preserved at The Library of İstanbul University* adlı bir geçici katalog hazırladıklarını, ancak K. KUDARA'nın vakitsiz ölümü üzerine bu katalog çalışmasını Mazumi MİTANİ ile birlikte çalışarak tamamlayacaklarını söyledi.

SERTKAYA Budizme ait olmayan belgeler üzerinde ARAT, YAMADA ve MATSUI arafından yapılan çalışmaları değerlendirdi ve bu belgelerden dili Çağdaş Uygur Türkçesi olan Arap harfleriyle yazılan borç senedini işledi.

Bildirilerin sunulmasından sonra Zhanfen WANG (Çin), Yutaka YOSHIDA ve Yusho WAKAHARİ (Japonya), Simone Christiane RASCHMANN (Almanya) ve Osman Fikri SERTKAYA (Türkiye) oturumlarda sunulan bildirileri çeşitli yönlerden değerlendirdiler.

Ev sahipleri gelecek yıl Lushun Müzesinden gelecek olan bir kısım malzeme ile Ryukoku Üniversitesinde bulunan malzemenin birlikte sergileneceğini ve 2013 veya 2014 yılında da bu sempozyumun ikincisinin yapılmasını planladıklarını haber verdiler.

Sempozyum Ryukoku Üniversitesi profesörlerinden Shoryu KATSARA'nın Kapanış Konuşması ile sona erdi.

6 Ayşegül SERTKAYA, "How the Texts Found in Turfan were Transferred to the Library of İstanbul University?", *Tulufanxueyanjiu. Dierjie Tulufanxue Guojixueshuyantaohui Lunwenji* (2006, s. 215-220). Ayşegül SERTKAYA'nın bu İngilizce bildirisinin Japonca çevirisi de 2008'de "İsutanburu Daigaku Toşokan Ni Torufan Şutsudo Monjo Ga Donoyouni İkan Saretaka?" başlığı ile *Bulletin of Research Institute for Buddhist Culture = Bukkyo Bunka Kenkyusho Kiyô* 47, 2008, s. 68-76'da yayımlandı.